

توسعه صنعت گردشگری و صنایع دستی در منطقه آزاد چابهار

گزارش: مرضیه حسینی

تاریخ پر از شگفتی و طبیعت گوناگون که می‌توان هر دوی این جاذبه‌ها را در کشور پهناورمان دید. تمامی این موارد کافی است تا سالانه گردشگران زیادی از سراسر جهان، ایران را به‌عنوان مقصد سفرشان انتخاب کنند. در پهنه خارق‌العاده، دوستداران طبیعت فرصت سرکشیدن به کویر، جنگل، کوه و دریا را دارند و علاقه‌مندان به فرهنگ و تاریخ می‌توانند مهمان یکی از تاریخی‌ترین کشورهای جهان باشند.

کوه‌های سترگ و سر به فلک کشیده، کویرهای وسیع، دشت‌های هموار، رودهای جاری و آبشارها، دریاچه‌ها و دریاها؛ ایران کشوری چهارفصل و هفت‌اقلیم است. این اقلیم متنوع که از خلیج همیشه‌فارس تا دریای کاسپین را در خود جای داده، تاریخی پر از راز نهفته است؛ بازمانده‌های تاریخ مردمان این مرزوبوم از تمدن شش‌هزارساله شهر سوخته گرفته تا امپراتوری هخامنشیان در شهر پارسیه و تاریخ پس از اسلام هر گردشگری را شیفته ایران می‌کند.

فرهنگ ایرانی در تولید لذت، هنر و شادی به‌شدت غنی و مملو از ظرافت‌هایی کم‌نظیر است. ظرافت‌هایی که به نیت افزایش شادی و هیجان و در نتیجه لذت بیشتر از زندگی در آن تعبیه شده‌اند. از شعر و ادبیات فارسی و شهرت و نفوذ جهانی‌اش تا جایگاه طنز و موسیقی در فرهنگ ایرانیان، می‌توان نمونه‌هایی از این ظرافت‌ها را دید. هنرهای تجسمی و لذت‌های بصری نیز جایگاه ویژه‌ای در فرهنگ ایرانی دارند. به‌غیر از فرش ایرانی که در دنیا به زیبایی معروف است، میناکاری، خاتم‌کاری، مُنب کاری، مُعرق‌کاری، سوزن‌دوزی زنان بلوچ و حصیربافی مادران گیلک، گلابتون‌دوزی و خوس‌دوزی شیرزنان جنوبی و ده‌ها هنر دیگر، علاقه قابل‌ملاحظه ایرانیان به زیبایی و هنر را نشان می‌دهند. غذاهای متنوع ایرانی نیز از دیگر سمبل‌های ظرافت فرهنگ ایرانی است.

عناصر فرهنگ ایرانی، فراتر از مرزهای جمهوری اسلامی است و ردپای گاه پررنگ آن را می‌توان در کشورهای مستقل همسایه نیز سراغ گرفت؛ افغانستان، پاکستان، تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، گرجستان و کردهای عراق و ترکیه، همگی کم‌وبیش گوشه‌ای از فرهنگ ایران را به ارث برده‌اند.

به دلیل برخورداری از تمدنی کهن و حضور پیروان ادیان مختلف در ایران، کشور ما اماکن مذهبی متنوعی دارد. از مجموع نزدیک به ۹ هزار مکان مذهبی در نقاط مختلف کشور، به‌غیر از آرامگاه‌های امام‌زادگان و بقعه‌های ثبت‌شده در فهرست آثار ملی، بیش از سه هزار مکان مذهبی مقدس دیگر شامل مساجد، مدارس مذهبی، کلیساها، کنیسه‌ها، آتشگاه‌ها و نیایشگاه‌ها شناسایی شده است. مذهب، نقش برجسته‌ای در شکل‌گیری شهرهایی همچون مشهد، قم، ری، شیراز، قزوین، نطنز، شاهرود، شوش، بسطام، لاهیجان، آمل، اردبیل، گنبدکاووس و... داشته و این شهرها قابلیت فراوانی برای جذب گردشگران مذهبی دارند.

ایران در تمام حوزه‌های مذهبی می‌تواند توریست بین‌المللی جذب کند و فضای فرهنگی موجود، توسعه توریسم مذهبی-فرهنگی را در آن امکان‌پذیر می‌کند به دلیل وجود زیارتگاه‌های متعدد از جمله حرم مطهر امام رضا (ع) در مشهد و حرم حضرت معصومه (س) در قم، کشور ما مقصد زیارتی مسافران فراوانی از کشورهای مسلمان است. به‌غیر از آن، ایران دارای معابد و کلیساهای بی‌بدیلی است که در دیگر نقاط جهان وجود ندارد؛ به‌طور مثال، قدیمی‌ترین کلیسای جهان در ایران قرار دارد و یا کلیسای استفانوس مقدس یا کلیسای سنت‌استپانوس دومین کلیسای مهم ارمنی‌های ایران است که از نظر اهمیت بعد از قره‌کلیسا قرار می‌گیرد.

همچنین به دلیل پایین بودن هزینه‌های درمانی در ایران در مقیاس جهانی، کشور ما ظرفیتی فوق‌العاده برای جذب گردشگران درمانی از کشورهای اسلامی و منطقه در اختیار دارد؛ تا این حد که زمینه برای تبدیل شدن به کشوری پیشرو در گردشگری پزشکی در سطح منطقه،

برای ایران مهیا است. خدمات درمانی در ایران مطمئن‌تر، علمی‌تر و ارزان‌تر است. در حال حاضر یک‌چهارم بیمارستان‌های کشور در حوزه گردشگری سلامت فعالند و در رشته‌های تخصصی چشم، قلب، زیبایی، نازایی و اعصاب، رنکینگ یک تا پنج را داریم. ضمن اینکه انجام عمل‌های زیبایی به‌خصوص جراحی بینی، توریست‌های خاص خود را دارد و یکی از زمینه‌های پردرآمد گردشگری پزشکی در ایران محسوب می‌شود.

مضاف بر تمام توصیفات فوق، پهنه شگفت‌انگیز پارس در هر گوشه خود ظرفیت‌های خاص و منحصر به فردی جای داده است که قلب هر فردی را به لرزه درمی‌آورد و می‌تواند خیل عظیمی از گردشگران از اقصای نقاط جهان را به‌سوی خود شاهد باشد، اما متأسفانه در طول سالیان گذشته در صنعت گردشگری و صنایع دستی، ایران دستاوردی برای ارائه نداشته و نتوانسته آنگونه که شایسته این سرزمین است به جهانیان معرفی شده تا بتواند میزبان خوبی برای آنان باشد.

چابهار، فرصتی مغتنم برای توسعه صنعت توریسم کشور

در این میان، سواحل مکران و منطقه آزاد چابهار به‌عنوان تنها بندر اقیانوسی ایران، یک نقطه کلیدی و استراتژیک در کشورمان محسوب می‌شود.

چابهار یکی از ۱۰ نقطه استراتژیک جهان است و به همین دلیل در حوزه تحریم‌های آمریکا قرار نگرفته و این فرصت بسیار مناسبی را برای کشور به وجود آورده است تا در همه زمینه‌ها از جمله صنعت توریسم با سرعت و دقت، فعالیت‌های چشمگیری را داشته باشد، کما اینکه این منطقه با کشورهای مختلفی در حوزه‌های فرهنگی، قومی و جغرافیایی در ارتباط می‌باشد، از جمله کشورهای حوزه خلیج فارس و کشورهای آفریقایی که بسیاری از بلوچ‌های مقیم آن کشورها ایرانی هستند و علقه‌های فرهنگی به ایران دارند؛ همچنین کشورهایمانند افغانستان و پاکستان و حتی کشور چین که سرمایه‌گذاری‌های زیادی را در منطقه آزاد چابهار و کشورهای همسایه انجام داده است و نیز کشور هند به دلیل تشابهات فرهنگی که با این استان دارد، تا جایی که سیستان و بلوچستان را به نام هندوستان کوچک می‌شناسند و در مجموع مراودات تجاری دیرینه‌ای که بین استان سیستان و بلوچستان و کشورهای جهان از دیرباز بوده و این ارتباطات تاکنون هم ادامه دارد، جزء ظرفیت‌هایی است مورد توجه قرار گرفته است.

با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری قوی، بازمهندسی فرآیندها، پرکردن خلأهای قانونی و حذف بروکراسی‌های ناکارآمد و البته و باز کردن چشم‌های به حقایق جهان امروزی می‌توانیم ظرفیت‌ها و مسیری جدید در میان کشورهای توریست فرست، بنام ایران ایجاد نماییم که یقیناً یک سر این مسیر به چارسوبی به نام منطقه آزاد چابهار خواهد رسید.

کارشناسان سازمان ملل سه مسیر اصلی را در آینده برای حمل‌ونقل بین‌المللی جهان، پیش‌بینی کرده‌اند که دو مسیر از ایران گذر می‌کند که مهم‌ترین مسیر، مسیری است که از چابهار عبور خواهد کرد. لزوم احیای این مسیر و باز شدن دروازه‌های ترانزیتی و نقل و انتقالات زمینی، دریایی و هوایی میان قاره‌ها با محوریت ایران به سایر کشورها، ایجاد امنیت و شناساندن این جغرافیا، تاریخ و فرهنگ مردمانش به جهانیان است که این مهم تنها در قدرت صنعت بی‌بدلیل و تأثیرگذار توریسم می‌باشد که بیشترین نقش را در تأمین امنیت برای گردشگران ایفا کرده و شرایطی را مهیا می‌نماید تا دیگر صنایع با اتکا به این امنیت، برای سرمایه‌گذاری در تنها بندر اقیانوسی کشور و منطقه آزاد چابهار با آرامش حضور پیدا کنند.

تمامی این داشته‌ها و ظرفیت‌ها می‌تواند کمک کند تا بحرانی که کشور به واسطه تحریم‌ها با آن مواجه است، با برنامه‌ریزی دقیق و نگاه عمیق به ظرفیت‌هایی که در کشور مغفول مانده و بدان‌ها توجه نشده است، پشت سر گذاشته و با تبدیل این تهدیدها به فرصت، نقطه طلایی اقتصادی کشور را در چهل ساله اخیر رقم زنیم.

جلب مشارکت جوامع محلی در منطقه آزاد چابهار

تنظیم سند مسئولیت اجتماعی با تمرکز بر سه محور:

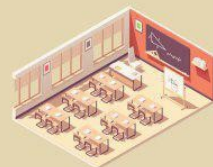
بهداشت

توانمندسازی و توسعه مشاغل خانگی

آموزش

سوزن دوزی

بیمه صد صنعتگر

خرید تضمینی

توسعه بازاریابی

توسعه بومگردی

بهسازی روستای تیس

آغاز آبرسانی

تهیه طرح ویژه روستا

منطقه آزاد چابهار
روابط عمومی و امور بین الملل

چابهار

WWW.CFZO.IR
@CFZ_NEWS
@CHABAHR3
@CHABAHR.FZ

باید در مناطق آزاد فرآیند و قوانین جذب گردشگر را تسهیل کنیم و در کنار این امر، یکسری از قوانین دست و پاگیر در این مناطق را در مسیر جذب گردشگران اصلاح نماییم، چراکه با توجه به فرصت به وجود آمده درخصوص کم شدن هزینه‌های سفر به ایران در پی بالا رفتن نرخ ارز، می‌توان در شرایط کنونی بهره‌برداری مناسبی از این موقعیت داشته باشیم. البته موارد دیگری که بایستی به آن توجه شود، بحث ایجاد امنیت روانی در بین گردشگران خارجی است، زیرا به دلیل تبلیغات و فعالیت‌هایی که توسط کشورهای متخاصم در مسیر ایران‌ستیزی در کل دنیا بر علیه کشورمان ایجاد کرده‌اند، مهم‌ترین موضوعی که می‌تواند این مسئله و بازتاب منفی آن را خنثی کند، ورود گردشگران و شهروندان کشورهای جهان به بطن جامعه ایرانی و حل شدن در فرهنگ کهن این کشور و دیدن مهمان‌نوازی ایرانی است، تا خود ببینند و لمس کنند که ایران کشور است امن و زیبا و این راهکار یعنی کار کردن بر ذهن مردم جهان برای معرفی داشته‌های ارزشمند فرهنگی جامعه ایرانی که می‌تواند به ما کمک کند تا دنیا نگاه مثبت‌تری به ایران و مردمانش داشته باشد و بسیاری از فشارهایی را که بر دولت و مردم ما وجود دارد، تعدیل کند؛ این‌گونه به‌وضوح به همگان ثابت می‌شود که چنین رفتار و تحریم‌هایی بسیار ناجوانمردانه و غیرمنصفانه است.

مدیر گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار: هدف اصلی مسئولیت اجتماعی چابهار، کمک به توسعه پایدار و رفاه اجتماعی

مدیر گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار اظهار داشت: اگرچه بسیاری از مردم اصطلاحات مسئولیت اجتماعی و توسعه پایدار را با یکدیگر استفاده می‌کنند و یک رابطه نزدیک بین این دو وجود دارد، اما این دو مفاهیمی متفاوت هستند. مسئولیت اجتماعی طریقی است که سازمان‌ها می‌توانند با رویکردهای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی با ارزش‌ها و فرهنگ استراتژی‌های ساختار تصمیم‌گیری و شیوه‌های عملیاتی خود را به شکلی شفاف و قابل حسابرسی یکپارچه کنند.

عدنان حسینی افزود: توسعه مسئولیت اجتماعی می‌تواند در حقوق افراد، مسائل زیست‌محیطی و حفظ مسئولیت جهانی تأثیر مهمی داشته باشد. از آنجایی که هدف اصلی مسئولیت اجتماعی کمک به توسعه پایدار و رفاه اجتماعی است، سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار برنامه‌های نظام‌مند خود را جهت تحقق توسعه پایدار در راستای مسئولیت اجتماعی و توسعه برنامه‌های صنایع‌دستی و گردشگری تا سال 1407 ترسیم نموده است تا زمینه‌سازی خدمات‌رسانی به جامعه محلی و حفظ محیط‌زیست و احترام به حقوق مشتریان و گردشگران و فضای امن را فراهم آورد.

وی تصریح کرد: استان سیستان و بلوچستان علی‌الخصوص شهرستان چابهار و کنارک دارای ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های فراوانی در زمینه گردشگری و میراث فرهنگی و صنایع‌دستی می‌باشند که سهم هرکدام از حوزه‌ها در این بین قابل توجه است.

مدیر گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار ادامه داد: شهرستان چابهار که به دروازه اقیانوس شهرت دارد، سعی نموده است برنامه‌های مدون خود را به گونه‌ای طراحی کند تا بتواند حداکثر استفاده از ظرفیت‌ها را داشته باشد. نظر به اینکه این استان موقعیت استراتژیکی که در گذشته و حال داشته، آن را به نقطه مهمی تبدیل کرده است که نیاز به برنامه‌ریزی در جهت استفاده از ظرفیت‌های پنهان و آشکار خود دارد.

حسینی اذعان داشت: این استان با دارا بودن 1۸۰۰ اثر تاریخی، طبیعی و گردشگری، سهمی بسزا در توسعه گردشگری و صنایع‌دستی و صنایع وابسته جهت جذب گردشگران از اقصی نقاط ایران را دارد. در این بین سهم شهرستان‌های چابهار و کنارک از آثار فرهنگی ۱۵۰ اثر شناسایی شده که از این تعداد ۳۰ اثر در فهرست آثار ملی ثبت شده است که اگر برنامه‌های مدونی برای شناسایی آنها در نظر گرفته شود، زمینه برای جهانی‌سازی آنها مانند روستای ملی سفال کلپورگان و یا شهر ملی سوزن‌دوزی ایرانشهر و همچنین تنگ سرخه به عنوان روستای ملی حصیربافی فراهم خواهد شد.

وی تأکید کرد: صنایع‌دستی بدون نیاز به فن‌آوری‌های پیشرفته و تنها با اتکا به نیروی فکر و اندیشه و دست مردمان هر منطقه بوده که مواد اولیه آن نیز به سهولت قابل دسترسی و در همان منطقه تهیه می‌شود و دارای جنبه‌های کاربردی و تزئینی متفاوتی در زندگی روزمره مردم داشته و چون از گذشتگان به حال و آیندگان رسیده است، همواره سازمان منطقه آزاد چابهار را بر آن داشته تا با حمایت از افراد و هم حفظ و اصالت این هنر و فرهنگ غنی، حافظ این میراث باشند و هم بتوانند از طریق این صنعت برای مردمان محلی ساکن در روستاهای دارای فرهنگ و اصالت ایجاد شغل نماید و بتواند زمینه را برای جذب گردشگران و جهانگردان نماید.

حسینی گفت: سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار با توجه به افزایش اهمیت مسئولیت اجتماعی و تعهد به برنامه‌های خود در زمینه‌های گردشگری و صنایع‌دستی، برنامه‌های متفاوتی را در این حوزه‌ها برگزار نموده است؛ از جمله این برنامه‌ها، برگزاری نمایشگاه‌های استانی ملی و بین‌المللی صنایع‌دستی در منطقه آزاد بوده که نتیجه آن را می‌توان در استعدادیابی پتانسیل‌های مختلف در حوزه صنایع‌دستی و شرکت صنعتگران صنایع‌دستی در این نمایشگاه‌ها و همچنین حضور فعال و پویای صنعتگران نمونه صنایع‌دستی استان با هزینه سازمان منطقه آزاد به نمایشگاه‌های بین‌المللی در پاکستان و قزاقستان اشاره کرد.

مدیر گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار افزود: شرکت صنعتگران صنایع دستی در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی زمینه را برای بروز استعداد های صنایع دستی و همچنین رقابت برای رسیدن به کیفیتی برتر در کنار حفظ اصالت هنر و تبادل فرهنگ هنری مناطق مختلف را نیز در بردارد را سبب می‌شود.

وی اظهار کرد: از دیگر دستاوردهای سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار، همکاری با دهیاری‌ها و دستگاه‌های ذیربط اقدام به برگزاری کلاس‌های آموزشی صنایع دستی نموده که بازخورد آن توانمندسازی بانوان و شرکت کارآموزان این حرفه در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی و همچنین تولید تولیدات منحصری جهت فروش به گردشگران و بازدیدکنندگان می‌باشد.

حسینی عنوان نمود: سازمان منطقه آزاد چابهار جهت حمایت از صنعتگرانی که فاقد مکان ثابت برای تولید و فروش محصولات خود هستند، تصمیماتی را اتخاذ نموده تا اندکی به اقتصاد آنها یاری رسانده باشد؛ به این صورت که سازمان مکانی را جهت فروش اقلام صنایع دستی تولید شده توسط صنعتگران را به عنوان فروشگاه صنایع دستی منطقه آزاد چابهار ایجاد نموده تا بدون واسطه و مستقیم محصولات را به متقاضیان و گردشگران ارائه دهند، همچنین سامانه آنلاین و الکترونیکی فروشگاه نیز پاسخگوی نیاز آنان جهت سفارشات به مناطق مختلف کشور می‌باشد.

مدیر گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار اظهار داشت: صنعتگرانی که توانسته‌اند با حمایت سازمان منطقه آزاد چابهار به تولید انبوه در بازه اقتصادی مناسب خود دست یابند و به نمایشگاه‌های خارجی راه پیدا کنند، جهت عرضه و فروش محصولات خود در سطح منطقه نیز در مراکز تجاری سطح منطقه آزاد با گرفتن غرفه، زمینه را برای فروش محصولات خود به صورت مستقیم به گردشگران ایجاد کرده‌اند که هم برای صنعتگران و هم منطقه آزاد ایجاد درآمد نموده و هم در جذب گردشگر به منطقه آزاد شمر ثمر واقع شده‌اند.

وی اضافه کرد: با توجه به اینکه امروزه صنعت گردشگری یکی از پردرآمدترین صنایع در کل دنیا محسوب می‌شود و استان سیستان و بلوچستان هم از نظر فرهنگی و مردم‌شناسی تنوع فراوانی دارد و پذیرای گردشگران از سراسر کشور عزیز ایران می‌باشد، سازمان منطقه آزاد چابهار در راستای حفظ مسئولیت اجتماعی و عمل به آن و با همکاری و هماهنگی دهیاری‌ها و شوراهای شهر و روستا و همچنین

جوامع محلی و تعدادی از دستگاه‌های اجرایی در جهت جذب گردشگر و جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها در این مناطق اقدام به ایجاد مکان‌های ثابت و امن و بستری مناسب برای مردم بومی در کنار جاذبه‌های گردشگری و آثار ثبت‌شده ملی مانند تالاب صورتی، خلیج گواتر، کوه‌های مریخی سواحل منحصربه‌فرد پزم، درک و دیگر جاذبه‌ها نموده تا برای ایجاد اشتغال و درآمدزایی بومیان از طریق فروش صنایع‌دستی محلی، صنایع‌دستی دریایی، غذاهای محلی و هم راهنماهای محلی و همچنین توسعه زیرساخت‌ها برای جلب گردشگر و رفاه حال گردشگران از جمله افزایش ساخت سرویس‌های بهداشتی و مکان‌هایی برای خدمات‌دهی به آنان باشد.

حسینی تصریح نمود: همچنین سازمان منطقه آزاد چابهار در راستای عمل به برنامه‌های خود در جهت شکوفاسازی و استعدادیابی جوانان در زمینه‌های مختلف نیز برنامه‌هایی را در دستور کار خود قرار داده است. همچنین با برگزاری جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مد و لباس، فرهنگ و جشنواره غذا علاوه بر جمع‌آوری غذاهای بومی و خاص منطقه، زمینه برای معرفی و ثبت آنان در فهرست میراث ملی و جهانی فراهم آورده است که در این راستا اولین کتاب‌های جامع در زمینه‌های فرهنگ، هنر و گردشگری را به چاپ رسانده است که از تمامی ظرفیت‌های منطقه استفاده نموده و همچنین اقدام به برگزاری جشنواره‌های ملی کرده تا فرهنگ‌های مختلف هم معرفی و بستری مناسب برای تبادلات فرهنگی استانی و ملی ایجاد شود تا در حاشیه این جشنواره‌ها، ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های منطقه آزاد چابهار را به همگان معرفی نماید.

مدیر گردشگری سازمان منطقه آزاد چابهار در پایان تأکید کرد: سازمان منطقه آزاد چابهار توانسته در جهت محرومیت‌زدایی منطقه، اقدامات قابل‌توجهی را انجام دهد و به مسئولیت و تعهد خود در قبال ساکنین منطقه جامه عمل بپوشاند.

